

Necròpolis de Santa Creu

Olost

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament A 800 metres de la carretera BP-4653, punt quilomètric 4'350.

Coordenades:

Latitud: 42.00494
Longitud: 2.05898
UTM Est (X): 422073
UTM Nord (Y): 4650753

Classificació

Número de fitxa 08149 - 91
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle IX - XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Jaciment erosionat ja que s'havia utilitzat com a pedrera.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic. c/ Santa Maria, 1. 08500. Vic
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dj., 28/02/2008 - 01:00

Descripció

La necròpolis de Santa Creu s'estenia als voltants de l'antiga església romànica de Santa Creu de Jutglar. Les campanyes d'excavació realitzades entre els anys 1966-1968 van establir cinc tipus d'enterrament que van d'una cronologia més antiga (finals del segle IX i principi del X) a una de més moderna (finals del segle XVIII). Els enterraments del primer tipus, excavats a la roca i coberts amb lloses devien ésser orientats vers llevant. Les sepultures d'adults situades a l'exterior del temple i al costat del mur del presbiteri presenten totes elles unes formes antropomorfes. La datació d'aquestes tombes és de l'últim quart del segle IX i primera meitat del segle X.

El segon tipus d'enterrament resta format per fosses antropomorfes amb el cap lleugerament trapezoïdal, orientades també a llevant. Es troben excavades a la terra, al costat del mur septentrional, i presenten els costats inferiors de fang i una coberta de lloses. Aquest devia ésser un tipus intermedi entre les primeres tombes antropomorfes i les de llosa que devien correspondre a la segona meitat del segle X i principi del segle XI.

El tercer tipus són enterraments de cista no antropomorfs de planta rectangular, amb les parets formades per peces posades verticalment i coberta de lloses. A causa de la perduració de la necròpolis i de la successió cronològica cal situar aquests tipus d'enterrament en els segles XI i XII.

El quart tipus són enterraments de cista coberts per un túmul de terra compacta barrejada amb morter i pedres de mides diferents, i a sobre una estela anepigràfica. La seva planta és rectangular amb murs formats amb lloses verticals i la coberta amb llosetes fines. Han estat datats del segle XIII i la primera meitat del segle XIV.

L'últim tipus d'enterrament és constituït per tombes de fossa amb taüt de fusta. Aquestes sepultures devien cobrir l'espai cronològic que va des del final del segle XIV fins a la construcció de la nova església. Les osseres adossades al mur de ponent de l'antic temple semblen construïdes possiblement amb la finalitat de reagrupar i soterrar les restes humanes que apareixien en el procés de construcció del nou temple al començament del segle XVIII.

Observacions:

Les notes personals i els diaris d'excavació de Santa Creu de Jutglar, van ser delegats al Departament d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona pel professor Albert del Castillo i es conserven en el lloc destinat a tal efecte.

La imatge s'ha extret de la publicació: La necròpolis de Santa Creu de Jutglars (Osona)" dins Acta/Medievalia.

Història

El delegat local d'excavacions de Caldes de Montbui, Sr. Leodegari Sala, va comunicar al professor Albert del Castillo l'existència d'una necròpolis de tombes antropomorfes a Santa Creu de Jutglar. Aquesta estació havia estat descoberta per un pagès, que feia un anys que anava fent excavacions clandestines en aquest lloc. L'excavació del jaciment de Santa Creu de Jutglar es va dur a terme en tres campanyes arqueològiques successives, entre els anys 1966 i 1968, sota la direcció del professor Albert del Castillo amb les col·laboradores M. Asunción Bielsa Turmo i M. Angeles Golvano Herrero.

L'excavació de la necròpolis ha permès establir una successió cronològica dels tipus d'enterrament que s'hi troben. Les diferents seqüències del procés de canvi en els costums funeraris indiquen l'ús continuat del lloc com a zona d'enterraments, almenys des del començament del segle X i fins al segle XVII. La necròpolis de tombes excavades a la roca presenta un clar agrupament per edats, que sembla ésser una nota característica també a les zones properes com a Santa Maria de Lluçà. També segueix la mateixa tendència en situar les sepultures dels adults al costat del presbiteri, davant i en lloc invers d'on apareixen les infantils. També es pot afirmar la preponderància de la forma antropomorfa dels enterraments dels final del segle IX o X al costat de les de planta d'extrems arrodonits o de "banyera" que sembla que només es fan servir en aquest

moment per enterrament d'infants. La preocupació per construir una sepultura de forma antropomorfa perdura durant el segle XI, en el moment de clar predomini de les cistes i s'observen derivacions peculiars. Finalment cal esmentar la reutilització de les sepultures de cista; aquest fet podria indicar, no un aprofitament indiscriminat dels sepulcres precedents, sinó la utilització dels enterraments per diferents membres d'una mateixa família.

Bibliografia

AADD (1984). Catalunya Romànica. Osona. Volum II. Enciclopèdia Catalana, S.A.

PADILLA, José Ignacio (1982). "La necròpolis de Santa Creu de Joglars (Osona)" dins Acta/Medievalia, annex 1, pàg. 155-176.

